

De oude Wessels en zijn gezin – J.J. Cremer

Geschreven in augustus 1854

Grootvader Wessels draagt zorg voor zijn twee kleinzoons Frerik en Bart. Hun ouders zijn twee jaar geleden gestorven. Bart is heel lui en dik en Frerik daarentegen is heel ijverig. Doortje de huishoudster kan goed met Frerik overweg en heel slecht met Bart. Grootvader kan ook goed met Frerik overweg en Bart kan slecht met grootvader opschieten. Dan komt de dag de Frerik moet gaan voor de loting van de militaire dienst. Via loting moet hij in dienst. Zijn werk in de tabaksteelt moet hij stoppen. Het valt Frerik zwaar om afscheid te nemen van grootvader en van Door. Hij houdt van haar. Grootvader vraagt op een dag of Bart het geld van de pacht bij baron van Sommer wil brengen. Dat wil Bart wel. Onderweg kijkt hoeveel geld er in het zakje zit. Als hij de honderd gulden ziet, overweegt hij wat hij met dat geld zou kunnen doen. Hij gaat hij er met het geld vandoor. Bart komt niet meer terug de hele omgeving is afgezocht door Doortje maar hij wordt niet gevonden. De oude Arie Wessels wordt stijf en stram en kan zijn werk bijna niet meer doen. Broer Joapik helpt wel mee bij de tabaksoogst. Frerik is al drie maanden weg en wordt zo thuis verwacht als Piet van het kasteel komt om te vragen of Wessels op het kasteel kan komen. De baron vraagt waar de pacht blijft. Jonkheer Alfred van Sommer heeft Doortje ondertussen lastig gevallen. Hij probeert haar te verleiden, maar zij heeft hem stevig toegetakeld. De tabaksoogst is door hagel vernietigd. Grootvader zegt wat God doet is goed. Dan komt Frerik thuis. En als Door en Frerik weer verenigd zijn, komt de baron met zijn zoon Alfred Alfred moet vergeving vragen voor zijn gedrag. De baron brengt als schadevergoeding een som van 375 gulden mee. Doortje en Frerik gaan trouwen. Wanneer Doortje met een klein kind op schoot naast grootvader bij de haard zit en Frerik meedeelde dat de tabaksoogst goed is binnengehaald komt Bart weer thuis. Bart vertelt over zijn leven. Bart was een bediende geworden

1e druk in: De Geldersche Volksalmanak, 1855. Arnhem : A. Nijhoff & Zn., 1855, p. 75 e.v.

2e druk in: Betuwsche novellen. Haarlem : De erven Loosjes, 1856

3e druk in: Betuwsche novellen. Haarlem : De erven Loosjes, 1860. 2e druk. p. 37-72.

4e druk in: 3e druk in: Betuwsche novellen. Haarlem : De erven Loosjes, 1869.

5e druk in: Romantische werken, deel 1. Leiden : Van Santen, 1877. p. 22-48.

6e druk in: Betuwsche novellen en Een reisgezelschap. Leiden : A.W. Sijthoff, [ca. 1890]. 6e druk.

7e druk in: Vijftig-cents-editie, no. 21. Bevat: De oude Wessels en zijn gezin.

8e druk in: Leidsche herdrukken, no. 14. Leiden : A.W. Sijthoff, [1905]. Uitgegeven samen met Wiege-Mie ; De rechte Jozef ; De reis van Meeuwsen

Advertentie in Opregte Haarlemsche courant van 9 december 1854:

GELDERSCHE VOLKS-ALMANAK VOOR HET JAAR 1855.

Prijs 75 Ct. Karton 90 Ct. Verg. op snede in étui f 1,50

Men vindt hier o. a. *Geschiedenis*, als: Gelderland's Geschiedenis belangr. voor gevoel en verbeelding, door Mr. Is. AN. NIJHOFF; — De oude Vestingwerken der stad Arnhem, door P. NIJHOFF; — Maas en Waal; — Geld. Schilders en Schilderessen; — *Novellen*, als: De oude Wessels en zijn gezin, door J. J. CREMER; — Oost West, thuis best, door den OUDEN HEEK SMITS; — Teunis-Oom in 't Buitenland, door Dr. DONKERSLOOT, — De Kaartlegster, door MIDDELBEEK; — *Poezij*, als: Te Oosterbeek, door S. J. VAN DEN BERGH; — Geerte van Apeldoorn, door W. J. VAN ZEGGELEN; — In den Oogst, door Dr. RÖMER; en nog veel meer andere lectuur, benevens 4 fraaije Plaatjes, waarbij een *Gezigt op het Dorp Oosterbeek* en een op de *oude Sabelspoort te Arnhem*.

Beoordeling in het Algemeen handelsblad van 12 december 1854:

Onder de nieuwe jaarboekjes viel ons de Geldersche Volks-Almanak in het oog. Daarin is veel goeds en schoons. Het *Huisgezin van den Ouden Wessels*, eene novelle door J. J. Cremer, is vol echten humor, keurig van vorm, bevallig van inkleeding en nuttig van strekking. Maar vooral vestigen wij de aandacht onzer lezers op de *Herinnering aan de Vestingwerken der Stad Arnhem*, door P. Nijhoff, als eene belangrijke bijdrage tot de geschiedenis, niet alleen van Gelderlands hoofdstad, maar van de versterkingskunst in het algemeen, en als eene proef van de belangrijke resultaten, welke het oordeelkundig onderzoek van lands- en stedelijke archieven ook voor dat onderwerp opleveren kan.

Algemeen handelsblad, 20 december 1861:

Aan eenige novellen van onzen beroemden schrijver J. J. Cremer, is andermaal de eer eener vertaling in het buitenland te beurt gevallen. Dezer dagen toch werden onder den titel van *Scènes villageoises du pays de la Gueldre*, bij den boekhandelaar H. Casterman te Parijs uitgegeven vier zijner novellen, *Deine Meu*, *Wiege Mie*, *de Familie Wessels* en *het Einde*; in het Fransch vertaald door André Carol. Deze stukken zijn goed overgezet.